

vzešlou škodu a rozhoduje o povinnosti k náhradě její bezprostřední úřad dohlédací, z jehož výroku může jak obec, tak i ten, proti němuž byl výrok vydán, se odvolati. O náhradě škody způsobené úřadováním funkcionářů těchto soukromým osobám, zákon nijakého předpisu neobsahuje. Námitka nepřipustnosti pořadu práva jest tudíž neoprávněna a měla býtí zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z obsahu žaloby jest patrnó, že žalobce domáhá se na žalované obci a bývalém obecním starostovi Janu K-ovi náhrady škody podle obecných předpisů XXX. hlavy obč. zák., ježto nárok svůj výslovně opírá o zaviněnou bezprávní činnost Jana K-a při výkonu jeho povinností, jako starosty obce a dovolává se ustanovení §§ 1295 a 1331 obč. zák. V §u 1338 obč. zák. jest vyslovena zásada, že zpravidla jest uplatňovati nárok z náhrady škody na řádném soudě, a lze proto úchylinky z této zásady připustiti jen, jsou-li zvláštními zákonnými předpisy opodstatněny (srv. Sb. n. s. čís. 3091 a 3604). Že na tento případ nelze použiti předpisů zákona ze dne 11. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n., který upravuje finanční hospodářství v obcích a v §u 5 (3), (4) a (5) vymezuje ručení starosty za škody obci způsobené z tohoto jeho poměru k obci, nešetřením anebo zanedbáním předpisů zákona o obecním hospodářství (§ 8 zák.), již správně vyložil rekursní soud, k jehož důvodům lze odkázati (srv. též sb. n. s. čís. 1677, 3319, 3591). Stěžovatelé snaží se použiti předpisů §u 5 (4) a (5) cit. zák., jimiž uloženo jest správním úřadům rozhodovati o povinnosti obecního starosty k náhradě škody způsobené obci, kdežto soudům vyhrazen jest jen výrok o výši škody — též na případ souzený, přezírajíce, že těchto zvláštních zákonných předpisů nelze použiti na jiné právní poměry, než které právě zákon upravuje, tedy ani na poměr, z něhož žalobce svůj nárok odvozuje, pro kterýžto nárok podle zásady §u 1338 obč. zák. a § 1 j. n. jest připustným pořad práva.

Čís. 5611.

Námitkou započtení nenastávají ohledně vzájemné pohledávky následky zahájené rozepře.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1926, R I 1054/25.)

Proti žalobě o 350 Kč namítl žalovaný, že zažalovaný nárok byl namítnut započtením v dřívějším sporu. Soud prvé stoličce námitce zahájené rozepře vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Jest nesporno, že nárok touto žalobou vymáhaný zamítnut byl započtením ve sporu C III 316/25. Dle ustanovení §u 232 druhý odstavec c. ř. s. nastal ohledně toho nároku stav zahájení rozepře. Ježto téhož nároku domáhá

se žalobce žalobou, slušelo se dle §u 233 c. ř. s. žalobu odmítnouti. Že námitkou započtení domáhá se žalovaná nároku, o tom nemůže býti sporu, když v rozsudku musí býti stanoveno, zda nárok po právu trvá čili nic. Odchylný názor judikatury, že námitkou k započtení nevznáší se nárok, nýbrž proti vznesenému nároku uplatňuje se námitka a žádá se jen zamítnutí žaloby, nezdá se míti zření k úmyslu zákonodárce. Nejen podle jasného doslovu §u 232 c. ř. s. namítaným nárokem k započtení nastává stav rozepře zahájené, nýbrž i podle úmyslu zákonodárce, který byl podkladem ustanovení §§ 232, 233 c. ř. s. Chtěl prostě se zameziti stav, by o témže nároku nebyla vynesena dvě rozhodnutí různých soudů. Poukazuje-li odchylná judikatura na ustanovení §u 190 c. ř. s. jako ochranu proti tomuto nebezpečí, dlužno říci, že soud sice může přerušiti spor, ale nemusí a mohl by při odchylných rozsudcích vyvinouti se stav, že jedním rozsudkem prohlášen by byl kompenzační nárok existentním a žaloba by byla zamítnuta a druhým rozsudkem by byl nárok odůznan. To samozřejmě zákonodárce nechtěl a proto každý případ, který by byl tomu úmyslu v cestě, dlužno posuzovati podle §§ 232 a 233 c. ř. s. Rekursní soud zamítl námitku zahájené rozepře. Důvody: Také soud rekursní přikloňuje se k právnímu názoru soudu první stolice, že i uplatňování vzájemné pohledávky za účelem započtení zakládá námitku rozepře zahájené dle §u 232 druhý odstavec a 233 c. ř. s. a poukazuje v tomto směru na odůvodnění soudu první stolice, které je v souladu se zákonem i částí theorie (srov. zejména Hora: Čsl. civ. právo procesní díl II. str. 168 a 169, Cícha v Soudc. listech 1924 na str. 176 a 191 i Klein, Vorlesungen str. 217 a 218). Přes to však uznal recurs opodstatněným proto, že soud první stolice nedocenil další důležité skutečnosti jinak nesporné, že spor, v němž byla namítána pohledávka zažalovaná započtením, sice byl ponechán v klidu, to však jen formálně, poněvadž spor byl mimosoudně vyrovnán. Je sice pravda, že klid sám o sobě nedotýká se jinak litispendence, jakmile však je zjištěno, že spor odklizen byl mimosoudně a že tedy již se v něm nebude pokračovati, padá základ i účel litispendence. Právní ústav litispendence spočívá na myšlence, že o vzájemné pohledávce bude rozhodnuto rozsudkem, a že toto rozhodnutí je účastno právní moci (srv. Hora l. c. str. 168) a že tedy i o této pohledávce se spor vede. Účelem pak litispendence je snaha zabrániti, by se dva soudy nezabývaly touže věcí a nevydaly po případě rozhodnutí sobě odporující. V tomto případě podle nesporného přednesu stran je jisto, že spor C III 316/25 jest odklizen mimosoudní dohodou, že již se nepovede i odpadá také obava, že by snad mohlo dojíti k dvěma různým sobě odporujícím rozhodnutím. Z toho usuzuje soud rekursní, že za tohoto stavu věci jest námitka rozepře zahájené neodůvodněna, neboť by v tomto případě, ač jest jisto, že ve sporu dřívějším vůbec nebude pokračováno, vůbec nemohl žalobce nárok svůj uplatňovati. I v §u 227 čís. 6 j. ř. ke konci se uvádí, že mimosoudní události, jimiž spor se vyřídil, mají se, jakmile soud o nich zví, vyznačiti v rubrice pro poznámky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nárok na započtení vzájemné pohledávky s pohledávkou zažalovanou má, byl-li uplatněn pouhou námitkou, tedy nikoliv žalobou navzájem neb určovacím návrhem dle §§ 236 a 259 c. ř. s., podstatně jinou procesní povahu, než zažalování téže vzájemné pohledávky k placení. V prvním případě odráží se jí zažalovaný nárok, o němž má býti soudem rozhodnuto, soudní rozhodnutí pak vztahuje se na namítanou vzájemnou pohledávku a vejde ohledně ní dle §u 411 c. ř. s. v moc práva p o u z e p o t u d, pokud jest toho k výroku o zažalované pohledávce potřeba. V druhém případě jest vzájemná pohledávka prvním a hlavním předmětem sporu a musí býti o její platnosti a splatnosti rozhodnuto bezvýjimečně a bez ohledu na nárok odpůrcův. Proto nelze ustanovení §§ 232 a 233 c. ř. s. o zahájení rozepře rozšiřovati na pouhé námitky započtení a brániti žalovanému, by pohledávky, již uplatnil posud pouhou námitkou, nezažaloval zvláštní žalobou (třebas žalobou navzájem), a nelze souhlasiti s nižšími soudy, že by pouhým uplatněním námitky započtení nastaly již následky zahájené rozepře. Nejvyšší soud nemá důvodů, aby se v této příčině odchýlil od dosavadní stálé, po celou dobu platnosti nového civilního soudního řádu zachovávané praxe, a obnovil usnesení prvního soudu, spočívající na opačném právním názoru. Dovolací rekurs musil býti proto zamítnut.

Čís. 5612.

Proti zrušovacím usnesením rekursního soudu podle druhého odstavce §u 527 c. ř. s., nebyla-li vyhrazena právní moc, jest dovolací rekurs bezpodmínečně vyloučen nejen tehdy, když bylo nařízeno prvému soudu nové usnesení výslovně po slyšení stran, nýbrž i když dle povahy věci a řízení nelze se obejít bez tohoto slyšení, jež zákon míní v tom širším smyslu, že stranám má býti poskytnuta vůbec účast na řízení k vyjádření se za účelem nového rozhodnutí.

To platí i pro řízení exekuční.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1926, R I 1069/25.)

Nejvyšší soud odmítl v exekuční věci dovolací rekurs do zrušovacího usnesení rekursního soudu.

D ů v o d y:

Dlužno především řešiti otázku, zda dovolací rekurs je vůbec přípustným, či nikoliv, a stěžovatel sám otázku tuto v úvodu dovolacího rekursu nadhazuje a jí pro sebe i kladně vyřešiti hledí s odůvodněním, že napadené usnesení nařizuje doplnění řízení jen výslechem znalců, neukládá však, aby k novému rozhodnutí též strany byly slyšeny. Leč odůvodnění toto neuspokojuje. Jak nejvyšší soud důsledně rozhoduje, jest ustanovení §u 527 c. ř. s. dle jeho smyslu a účelu vykládati v ten